

Інженерні кадри для села

Провідному і єдиному в Україні височому навчальному закладу інженерно-технічного сільськогосподарського профілю — Харківському технічному університету сільського господарства — нещодавно виповнилося 70 років. За цей час тут підготовлено понад 40 тисяч висококваліфікованих спеціалістів, у тому числі 1136 фахівців для 54 зарубіжних країн.

Перехід до ринкових відносин, формування багатуокладної економіки в АПК, розвиток різноманітних форм господарювання потребують відповідного кадрового забезпечення і суттєвих змін у підготовці та перепідготовці працівників для роботи в сучасних умовах, перебудови аграрної освіти. З цією метою ще в 1997 році на базі університету було організовано навчально-науково-виробничий комплекс, до складу якого входять п'ять факультетів з підготовки фахівців із восьми спеціальностей. До речі, факультети технічного сервісу, технізації переробки та зберігання сільськогосподарської продукції єдині й унікальні в Україні. До комплексу також входять факультет заочної форми навчання,

факультет підвищення кваліфікації інженерів-механіків, інженерів-електриків та викладачів технікумів, науково-дослідний технологічний інститут, що створений на базі колишнього Східного філіалу інституту механізації та електрифікації сільського господарства Української академії аграрних наук, однорічне підготовче відділення з відривом і без відриву від виробниц-

тва, на якому щорічно навчаються 130 чоловік, з яких 50 іноземних громадян, однопрофільні технікуми і коледжі регіону, в тому числі технікум молочної промисловості, котрий готує фахівців із трьох спеціальностей, провідні сільськогосподарські підприємства, фермерські господарства.

В університеті працює кафедра ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» і магістеріум з філософії (менеджмент). У 1997 році відбувся перший випуск магістрів, які отримали додаткові і важливі знання в умінні стати лідерами виробничих колективів структур сільськогосподарського виробництва, що реформується згідно з Указом Президента України «Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектору економіки».

Наш університет плідно співробітничує із зарубіжними навчальними закладами, зокрема з Московським агротехнічним університетом, університетом Едланген-Нюрнберг, Гумбольтовським університетом (Німеччина), Віденським аграрним університетом (Австрія), Люблінською сільськогосподарською академією, Варшавським університетом, Варшавським сільськогосподарським університетом (Польща), Гьодзьольовським аграрним університетом (Угорщина), Університетом «Париж-Нантер», Будинком науки про людину, Національним центром наукових досліджень, Аграрним ліцеєм (м.Монтаржи, Франція), фірмами «Хобс» і «Конкордія» (Великобританія), Лозанським університетом (Швейцарія), Пекінським сільськогосподарським інженерним університетом (КНР), Північно-Центральним технічним коледжем (США), Хайфонським технічним університетом (Ізраїль).

УХДТУСГ працює обласний культурно-освітнянський німецький центр (Дойчес Центрум), який сприяє розширенню дружніх і ділових зв'язків між університетом та відповідними навчальними закладами Німеччини. Наші студенти для проходження практики виїжджають у Великобританію, Польщу, Голландію, Данію, Словакію, Чехію. Відрадно і те, що ХДТУСГ є представником України і засновником у 2000 році, разом з Росією і Білорусією, Євро-Азіатської асоціації інженерів сільського господарства у відповідній світовій

асоціації (СІГР), яка об'єднує та координує діяльність агроінженерної спільноти.

Підготовку фахівців в університеті забезпечують досвідчені та висококваліфіковані викладачі 32 кафедр, на яких працюють 179 кандидатів наук, доцентів і 48 докторів наук, професорів. За даними відділу механізації УААН, університет має найкращі кадрові показники серед відповідних технічних спеціальностей аграрних ВНЗ України.

Уся діяльність колективу університету спрямована на підвищення рівня підготовки спеціалістів для АПК

у нових економічних умовах шляхом впровадження більш ефективних методів і технологій навчання, оснащення лабораторій сучасним обладнанням і приладами, залучення студентів до участі в науково-дослідній роботі, більш поглибленого інтегрування навчання і сільськогосподарського виробництва, залучення до навчання студентів висококваліфікованих викладачів та постійного підвищення їх кваліфікаційного рівня.

Для підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва дбаємо про впровадження результатів наукових досліджень, допомагаємо в освоєнні нових машин, обладнання, прогресивних технологій та організації роботи в нових економічних умовах. При університеті вже п'ятий рік функціонує МТС, яка не тільки допомагає студентам краще оволодіти спеціальністю, сучасною технікою, новими технологіями, а й виконує замовлення фермерських господарств. Нинішнього року, наприклад, зорано, посіяно, зібрано врожай на площі кількох тисяч гектарів.

На базі університету вперше в Україні створено бізнес-інноваційну структуру, яка координує діяльність інженерно-технічної сфери, формує банк нововведень, організує навчання керівних інженерно-технічних

служб різних форм власності. Розроблено також механізм інтеграції науки, освіти та виробництва в умовах ринкових стосунків у вигляді інноваційної структури для Харківщини й інших регіонів, угоду про створення та діяльність об'єднання «Харківський техагрополіс» відпрацьовано з провідними машинобудівними заводами області, ВНЗ та науково-дослідними інститутами.

Науково-дослідна робота університету проводиться за трьома науковими напрямками. Це — удосконалення засобів механізації сільгоспвиробництва та підвищення ефективності машиновикористання, розробка, впровадження нових методів і технічних засобів, спрямованих на удосконалення електрифікації та енергопостачання сільськогосподарського виробництва, підвищення ефективності використання обладнання для первинної переробки сільгосппродукції.

В університеті ведеться широке коло досліджень з різноманітних питань. Так, на кафедрі сільськогосподарських машин під керівництвом академіка П.М.Заїки створено ціле сімейство вібраційних насіннеочисних машин. Тривають дослідження з удосконалення конструкцій гідроприводів і системи живлення тракторів на кафедрі тракторів та автомобілів (професори А.Т.Лебедев і М.Г.Сандомирський), впроваджено стенди та обладнання, що підвищують надійність сільськогосподарського устаткування на кафедрі опору матеріалів і надійності машин (академік В.Я. Анілович). Створено машини для внесення добрив у ґрунт з поливною водою та коренезбиральні машини (кафедра ЕМТП — наукові керівники професори Т.П.Євсюков і П.Ф. Руденко, кафедра МТФ — науковий керівник проф. Б.П. Шабельник).

Робота на кафедрах університету інтенсифікується за рахунок прямих зв'язків із співробітниками базових промислових підприємств і на цій основі народжуються нові авторські колективи. Прикладом такого методу успішної роботи може бути кафедра ремонту машин (професори Т.С. Скобло, О.І. Сідашенко). Їх робота в галузі виробництва валків для різних потреб вітчизняного та закордонного сільгоспмашинобудування та автомобілебудування виконується на кафедрі у співробітництві з кафедрами тракторів і автомобілів (проф. А.Т. Лебедев) та надійності сільськогосподарської техніки (акад. В.Я. Анілович).

Заслугує на увагу робота в галузі радіоелектроніки та електромагнітобіо-

логії, метою якої є цілеспрямовані зміни в живих об'єктах від мікроорганізмів до рослин і тварин. Для вирішення цих проблем професором Л.Ф.Кучиним організовано міжгалузевий навчально-виробничий комплекс «МК-об'єкт», який об'єднує підрозділи десяти вищих наукових закладів та науково-дослідних інститутів. Професор П.І.Савченко своїми науковими працями розвинув теоретичні та практичні питання підвищення надійності електропостачання сільських споживачів. Професор В.П. Пуятін досліджує чисельні методи геометричного проектування, методи оптимізації розподілених систем з дискретними джерелами фізичних полів, математичне та електронне моделювання розподілених систем. Впровадження цих розробок проводилось під час проектування екологічних, теплофізичних, термомеханічних та інших систем.

Тільки за останні два роки вчені ХДТУСГ впровадили у народне господарство України 170 наукових розробок, у тому числі в Харківській області — 88. За цей же час на вітчизняних і міжнародних виставках вони представили 75 експонатів, видали більше 250 монографій, підручників та збірників наукових праць.

При університеті з 1996 року працює інформаційно-аналітична група, до складу якої входять учені різних кафедр.

В університеті працює Центр соціологічних досліджень села, який має плідні зв'язки з Гарвардським університетом (США), щорічно випускає збірник юридично-освітянської серії «Харківський фермер». У нас створено методологічний центр новаторської діяльності АПК з метою прогнозування інноваційних ситуацій, які характерні для ринкової економіки щодо прискореного впровадження технологічних новинок в агропромисловий комплекс регіону. Для наукового супроводження процесу його реформування було залучено ряд викладачів ХДТУСГ.

Для наукового супроводження процесу реформування АПК Харківщини за останній час у ХДТУСГ здійснено цілий ряд заходів. Найбільш важливими з них можна вважати створення навчально-консультативного центру з підтримки малого та середнього підприємництва, своєрідного бізнес-інкубатора, завданням якого полягає допомогти молодим підприємцям з відкриття власної справи та забезпечення ефективного функціонування

новостворених бізнесових структур. У складі бізнес-інкубатора сформована система з науково-консультаційного та інформаційного забезпечення аграрних перетворень в області, яка здійснює програму науково-методичного супроводження реформування сільгосп підприємств і відпрацювання моделей їх фінансового оздоровлення, а також соціально-економічного розвитку в післяреформовий період.

Розроблена програма підготовки підприємців, яка ухвалена Міністерством аграрної політики України. Таким чином у 1999-2000 навчальному році підготовлено 485 випускників університету.

У нас створено всі необхідні умови для успішного навчання студентів та їх змістовного відпочинку. Для цього маємо шість гарних навчально-лабораторних корпусів у Харкові, які є пам'ятками архітектури, лабораторії в навчально-дослідному господарстві «1 Травня» Харківського району. Усі лабораторії оснащені необхідним обладнанням, яке дає змогу реалізовувати сучасні освітянські технології. В університеті та його технікумі є шість прекрасних студентських гуртожитків у межах міста та два в навчально-дослідному господарстві загальною кількістю 2500 місць. Усі бажаючі студенти отримують місця в гуртожитках, у яких створені належні побутові умови для проживання, навчання, заняття спортом та відпочинку. На березі Азовського моря функціонує чудовий університетський спортивно-оздоровчий табір на 150 місць за один заїзд.

Студентська команда КВК — лауреат Харківської ліги КВК, команда КВК викладачів — лауреат фестивалю «Приморський бульвар» (м.Одеса), вокально-інструментальний ансамбль «Сусіди» — лауреат Харківського фестивалю «Студентська весна», танцювальний колектив «Версавія» — лауреат фестивалю «Юні зірки Харкова». Кафедра фізичного виховання та спорту університету відома своїми високими спортивними результатами: 15 чемпіонів та призерів світу, Європи; СНД та України; більше 100 майстрів та кандидатів у майстри спорту.

Професорсько-викладацький склад університету прагне підготувати спеціалістів, які б ставилися до землі та техніки з належною відповідальністю.

Д.І. МАЗОРЕНКО,
ректор ХДТУСГ, заслужений
працівник освіти України,
академік МАН ВШ